

Nedavno pa je postala doktorica filozofije na francoskem vseučilišču v Lausannu sestra prve, gospica Danica Šviglin. Nova doktorica je rojena Zagrebčanka, ki je dovršila tam žensko učiteljišče ter že bila tudi nameščena za učiteljico.

Na vseučilišču v Utrechtu je postala gospica Kat. Gussenbrock profesorica za ženske bolezni.

Na zdravniško službo je dospela ženska že v prošlem stoletju ter si v nji stekla občo priljubljenost. Bila je to Doroteja Kristijana Erxleb, rojena Leporin v Quedlinburgu na Nemškem. Pisala je v nemškem, francozskem in latinskem jeziku svoje razprave ter si stekla 21. junija 1774. doktorsko dostojanstvo. V mestu je imela veliko zdravniško prakso. Umrla je 13. jun. 1782. Tamošnji časopis je donesel toplo pisan nekrolog.

Narodna noša. V listnici uredništva v 16. štv. »Slovanskega sveta« je čitati sledeče:

»Sl. uredništvu Tržaške »Slovenke«. Dobili smo od rodoljuba iz Trsta sledeči dopis, v katerem se med drugim dokazuje potreba posebnega narodnega društva, kateremu bi bil namen, pripravljati narod v obče, sosebnost pa širše množice za narodni kroj, narodno nošnjo. To društvo naj bi delovalo ne le po Slovenskem, temveč zlasti tudi po Istri in Dalmaciji. Dopisnik navaja današnjo obleko in lišp iz zlatnine; oboje je malo vredno, a ženske vse to kupujejo drago, silno predrago. Vsled tega obubožava narod in tudi njegov izobraženi del. Uradniki, tudi ko se jim zboljšajo plače, ostanejo vendar reveži, ker žene in hčere preveč potrosijo za malovredno, za velik denar iz židovskih rok vsiljujočo se obleko sè zlatenino vred. Radi tega je treba narodu, na prvem mestu ženstvu, pomagati s tem, da se uvede zopet narodna nošnja, narodna, a zajedno vendar ukusna. Na to naj bi delovali svečeniki, učitelji in naobraženi ljudje v obče. Dopisnik pravilno priporoča to zadačo najprej sl. uredništvu ženskega glasila »Slovenke«. Misel dopisnikova se opira na dejstva in je torej vredna uvaževanja. Med moravskimi in slovaškimi Slovani se je narodna nošnja ohranila in se tudi nadalje ohrani, ker napreduje vkus in se isti krepi tudi po šolah. Kar je možno na severu, je možno tudi na jugu, toliko bolj, ko se niso izgubili štari sledovi, in je narodna nošnja še običajana po vseh srbsko-hrvatskih deželah. Ne dvomimo, da bi »Slovenka« ne pričela delovati tudi na to stran, in v tem smislu se jej priporočamo.

»Slovenka« se zahvaljuje za zaupanje, a bila bi g. dopisniku še bolj hvaležna, ko bi bil dotični spis poslal njej v porabo. Tudi nam je že dolgo na srci, da bi se uvedla narodna noša in ko se je lani

govorilo, da ima neka slovenska dama že pripravljen načrt za tako nošo, se te vesti gotovo ni veselil nihče bolj nego »Slovenka«.

Narodna noša propada tudi med narodom grozno naglo; naj omenjam tu le ono tržaških okoličank, ki je ena najlepših. Pravijo, da je pred tridesetimi leti bila še splošna, a zdaj srečujemo le prav redko kedaj okoličanko v njenej slikoviti noši. Oblačijo se sedaj tako, da niso ni to ni ono: vse na njih je brez okusa, brez gracije. Kar je bilo pred dvema letoma moderno za gospe, to pobirajo one sedaj. Na jopici imajo rokave z baloni, krilo temno ali celó črno, mesto lepih ovratnih rut imajo neke čipkaste cunje. A zlatenino mora imeti vsaka: dolga veriga segajoča do pasa z uro ali medaljonom, to je že nekaj celó občega in kako Vam ženske plačujejo vse to! Kar ne morejo plačati vsega zneska takoj, plačujejo židom, ki jim to ponujajo po okolici, v obrokih gotovo za dvojno ceno!

Tu moramo s pohvalo omenjati naša pevska društva, ki so vpeljala v mešane zборе žensko narodno nošo. Kako se jim vse divi, ko se zavesa dvigne in kako dobro denejo očem one slikovite barve!

A kakor hitro ni na programu mešanega zbora, [prihajajo one iste pevke v obleki, v kateri niso ni tič ni miš. Ker je veselje po Sloveniji mnogo, morali bi prireditelji delovati vedno na to, da bi prihajalo ženstvo v narodni noši.

»Slovenka« bi g. dopisniku »Slovanskega sveta« vstregla jako rada s tem, da bi začela razpravljati o tem vprašanji; zato se obrača s prošnjo do vseh onih, ki mislijo, da bi se stalna narodna noša dala uvesti med Slovenke, naj nam javijo: k a k o? Čitateljice naše bi potem razpravljale in pretresovale ter razmišljale, je-li ista narodna noša izvedljiva ali ne.

Škoda bi bilo, da bi ostalo tudi to vprašanje nerešeno, kakor ostaja toliko družih v Slovencih.

Ljubljanske dame, Ve ste pozvane najprej, oglasite se sè svojim menenjem najprej Ve iz središča Slovenije!

Ne samo svoji k svojim, ampak tudi svoji svojim, tako mi je rekel pred kratkmi neki Slovenec, ko smo v družbi govorili o narodnih trgovcih in narodnih lokalih. Res je; po naših listih se vedno priporoča geslo: svoji k svojim, ali ko bi ti svoji bili do svojih nekoliko bolj obzirni, ko bi pri teh svojcih ne bilo vse vedno dražje in slabše! Morda je kaj častnih izjem, ali v obče se apeluje le na rodoljubje in navdušenost Slovencev, češ: ako si Slovenec, moraš priti sem. Toda tudi Slovenca mineva potrpljenje in tako vidimo, da zapuščajo drug za drugim narodne lokale ter nosijo svoje novce morda celo k narodnemu neprijatelju.